

הדף היומי שיא עולמי

ד"ר יחיאל שרמן

מרנין ומדהים לדעת שדף גמרא מסוים נלמד באותו היום כל העולם. הנוסעים תכופות לחו"ל מקרב לומדי הדף היומי בקהילתנו באלקנה מתארים את החוויה הרגשית והאינטלקטואלית לפגוש יהודים טובים בכל קצות תבל במפגש תלמודי. כולם לומדים דף יומי ואותו דף בכל מקום. מעניין ומרתק לשמור מרצים שונים ומגוונים. חברינו הנעדרים לעתים מלימוד הדף היומי, אף ממלאי מקומו של ה"מלמד", גולשים לעתים באתר של קהילתנו "אחוה ורעות" ושם מוצאים הם קישורים לדף היומי הניתן באינטרנט. לימוד הדף היומי בזמן הנוח לך. משמח מאוד לשמוע ולקרוא כי כל הזמן נפתחים חוגים נוספים של לומדי הדף היומי בקהילות, אצל מבוגרים ובקרב הנוער. בבוקרו של יום ובערבים, ברבים רבים ממפעלי ההייטק והתעשייה קובעים עתים לתורה – לומדים דף יומי. מהנדסים, רופאים ועורכי דין אינטלקטואליים ואנשי מעש מקצים זמן באמצעותו של יום ללמוד דף יומי. לדעתי, לא היה דור כזה שכל כך הרבה אנשים לומדים גמרא בכלל, ודף יומי בפרט.

בישוב בו אני גר – באלקנה, מתקיימים שיעורים יומיים. בערב ע"י הרב ד"ר הושע רבינוביץ לכ- 60 איש, מדי בוקר – שיעור של כ- 15 איש בהנחייתו של הרב ד"ר יהודה פליקס, וקבוצה נוספת של כ- 40 לומדים בקהילתנו אחווה ורעות בבוקר מיד אחרי המניין הראשון, על ידי הרב ד"ר פנחס היימן ור' אלי וייץ, יואב לאב, אליהו שטמפפר, אלעזר קלפר ויעקב לנדאו. חוויה דתית, שכלית ורגשית המלווה בקפה, תה ולימון.

בסה"כ לומדים באלקנה למעלה מ- 120 איש מדי יום. בישוב כ- 700 משפחות. למעלה מ- 18% מתושבינו לומדים דף יומי – לדעתנו שיא עולמי!!

למדנו בגמרא בי שש שאלות נשאל אדם בהגיעו למרומים: מתוכן,,,

*** האם נאמרת באמונה?**

*** האם ציפית לישועה?**

*** האם פלפלת בחכמה**

*** האם קבצת עתים לתורה?**

השאלות מהוות את התשתית האינטלקטואלית, קביעת יעדים וחלומות כדי להתחדש ולהתקדם והיחס לאחר, לשונה, לזולת.

כל חייו של האדם הם משא ומתן, דין ודברים בין אנשים. האדם נשאל האם חייו היו משופעים ביחסי אנוש מתוך ישירות וערבות הדדית? האם הייתה בך במהלך חיך ציפייה לישועה? האם הוצבו מטרות, יעדים, חזון וחלום כדי לטפס במעלה ההר, לכבוש כל חשיבה מתוכננת? האם האמנת באמונה שלמה מתוך ציפייה אמיתית לישועה?

והשאלה העקרונית – האם למדת תורה, האם קבעת עיתים ללימוד תורה? כדי לחיות בעולמנו שלנו לא די לנשום, לאכול ולהתקיים. יש צורך חיוני בלימוד. הלימוד היעיל, הנכון והחכם הוא בקביעת עיתים קבועים ללימוד. זו הדרך להעצמתו של האדם הלומד.

קביעה יומית של לימוד דף יומי היא משימה בסיסית ותופעה מרנינה של קביעת עיתים לתורה. אנשים רבים לומדים מבוקר עד ערב בצעירותם. במהלך חייהם רוב האנשים עמלים בעבודתם. למרות העיסוקים בעבודה חשוב מאוד להקציב זמן ללימוד תורה. הזמן ינוצל כדבעי רק אם ייקבעו לו מועדים קבועים. לומדי הדף היומי בבוקר ובערב, וכפי שצינתי רבים עושים זאת במהלך עבודתם, זו תשובה הולמת לשאלה שנישאל בהגיענו למעלה.

אל לנו להתלונן על הדור הצעיר – בנינו וחברינו, מתוך מבט של שלילה. אל לנו לייחס להם יחס שלילי לתורה וללימוד תורה. אם יש קהילות שהנוער, הדור הצעיר, הם כאלה, לא בהם האדם. דווקא באלה המלינים עליהם, על הוריהם ועל ראשי הקהילות, המה לא השכילו ליצור תשתית קהילתית תורנית של ההורים והילדים. מקומות שראש הקהילה מנהיג הציבור מייחדים חשיבה המביאה רעיון ערכי דתי לידי מעשה, כדי לקרב את הנוער לתורה, שם נקבעים עיתים לתורה, שם רואים ברכה בהגדלת תורה ובהאדרתה. לכך נבחרתם מנהיגי הציבור הדתי, כדי להוסיף תורה, ללמוד וללמד, לחנך את הדור הבא.

אומר הרב צבי יהודה קוק, שעלינו להיעזר בכוחות רוחניים של כלל ישראל כדי להגביר חינוך לאהבת תורה.

כל רב וכל מושך בעט סופרים תורניים, כל פעיל באזור צריך כל הזמן לשאול עצמו במה הוא כמנהיג ריענון, הוסיף וחיידש בלימוד תורה.

חשוב לטפח מנהיגות נוער שתשפיע על חבריהם ערכית ותורנית.

בישיבת חכמי לובלין שבפולין כיהן הרב מאיר שפירא, גאון תורני צעיר לימים, כראש הישיבה. הוא האדם שהגה את הרעיון של הדף היומי.

למעלה משבעים שנה חלפו מאז וקובעי העיתים לתורה – לומדי הדף היומי בעולם כולו בכלל ובארצנו בפרט, גדל ומתעצם. במשך שבע וחצי שנים מסיימים את 2700 דפי הגמרא, במשך עשרות שנים אנוכי וחבריי קובעים עיתים ללימוד גמרא. בסקירה לאחור יכול אני לומר בבטחה, שתמיד למדנו את אותן מסכתות קלאסיות: בבא מציעא, בבא קמא, בבא בתרא, גיטין וקידושין, ברכות, שבת וראש השנה... ועתה זוכים אנו ב"לימוד הדף היומי" ללמוד מסכתות שמעולם לא הגינו בהם: מנחות, חולין, זבחים ובכורות. החומר הלימודי קשה יותר, אך מעניין ומרתק. דרך זו "מאלצת" אותנו ללמוד את "כל" דפי הגמרא. אומנם בקצב מהיר, אך הלמידה היא למידה.

אני חייב לציין, כי חברים רבים נעזרים בפירושים חדשניים כמו "שוטנשטיין", "עוז והדר" "שטיינזלץ". על שולחנות הלימוד נמצאים "חברותא" חומר מדהים בפירוש נפלא. ו"בקיצור" המבהיר בתמצית את החומר הנלמד. דפי "מאורות הדף היומי" מבהירים לנו סוגיות ונושאים מתוך הנלמד.

בתכנון – להקים "שולחן וירטואלי" למרצה, שיכלול מחשב, עם כל החומר הרלוונטי הקיים בתחום העולם התלמודי, כולל פרויקט השו"ת של אוניברסיטת בר-אילן. מכשיר "ברקו" מוצמד לשולחן, שיוכל להקרין כל דף, ציור ותמונה ומקורן שקפים.

מעניין לציין, שב"אחוזה ורעות" שבאלקנה הקימוני בית מדרש ללומדי הדף היומי לזכר בנים הקהילה שנפלו – משפחות מילר, טויטו, בהגון ודיין. ספרייה תורנית-תלמודית משרתת את הלומדים, וכאמור – מטבחון לכיבוד קל, המשרה אווירה של בית מדרש אמיתי.

כמי שעוסק בחינוך שנים רבות ושימש כמפקח זמן רב, אני נדהם כולי מהידע האדיר הטמון בגמרא, ידע במדע על סוגיו השונים והמגוונים, באנטומיה, בפיזיולוגיה, בגנטיקה, ברפואה, באמבריולוגיה, באקולוגיה, בבוטניקה, בזואולוגיה, בחקלאות, בפיזיקה, בכימיה ובאסטרונומיה.

בוודאי ידע אדיר ומרשים בחינוך ובפסיכולוגיה. כתבתי על הנושאים החינוכיים העדכניים ביותר דהיום ששימשו כר נרחב לעמלם התורני היצירתי של חז"ל. תכנון, קביעת יעדים, חלום וחזון, תהליכים להשגת מטרות, תפוקות, תוצאות והערכה, דיאלוג, חוויות של הצלחה, שאילת שאלות, כבוד, יחס, אהבה, עידוד ודברי שבח, שיתופיות, שייכות, עזרה לזולת, ערבות הדדית, הוראת עמיתים, לימוד בחברותות, קנה לך חבר, או חברותא או מיתותא, חשיבות חיי חברה, חשיבות המחלוקת והדין, הרטוריקה ולא הקפדן מלמד, האוריינות בכתב ובע"פ, ההרגל והשינון, החכם והנבון, הגישה הנכונה, ההקשבה והאכפתיות.

הגמרא – כולה, עולם ומלואו, ידע בצד דרכי חשיבה, לימוד אינטלקטואלי בצד טיפוח הרגש, הקניית מושגים תלמודיים שהם נר לרגלינו בשפתנו עד היום. תיובתא, קושיה, תיקו, צפרא טבא, חברותא.

אין לי ספק, שקובעי העיתים ללימוד תלמוד יומי, המקדישים זמן מוגדר להעמקה ולטיפוח גמרא, הם אנשים המשפרים חברות, ידידות ועזרה לזולת, מקיימים מצוות בין אדם לחברו יותר ויותר, ובכך משפרים עולמנו יום ויום ושעה ושעה. כל זאת בנוסף ללימוד תורה המגביר את החכמה.